Stuk **930** (2001-2002) – Nr. 5

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

27 februari 2002

ONTWERP VAN DECREET

houdende de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten

VERSLAG

namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid uitgebracht door de heer Jo Vermeulen

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jan Penris.

Vaste leden :

de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren, de heren Boudewijn Laloo, Mark Van der Poorten ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heer Cis Schepens, de heer Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Christian Verougstraete ;

mevrouw Anne-Marie Baeke, de heer Marcel Logist ;

de heer Dirk Holemans ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Carl Decaluwe, Jan Verfaillie, de heer Johan Weyts ;

de heren Julien Demeulenaere, Peter Gysbrechts, Patrick Lachaert, Stefaan Platteau ;

de heer Filip Dewinter, mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Herman De Loor, Dany Vandenbossche ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

930 (2001-2002)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nrs. 2 tot 4 : Amendementen

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Buitenlands Beleid en Ambtenarenzaken 4

1. Doelstelling van het ontwerp van decreet 4
2. In aanmerking komende steden 4
3. Criteria voor de beoordeling van projecten 4
4. Inbreng van de private sector 4
5. Participatie van bewoners 5
6. Middelen voor de stadsvernieuwingsprojecten 5
7. Beoordeling van de projecten 5

II. Algemene bespreking 5

1. Tussenkomst van de heer Bart De Smet 5
2. Tussenkomst van de heer Marcel Logist 6
3. Tussenkomst van de heer Jo Vermeulen 6
4. Tussenkomst van de heer Dirk de Cock 7
5. Tussenkomst van de heer Jan Penris 7
6. Tussenkomst van de heer Dirk Holemans 8
7. Tussenkomst van de heer Herman De Loor 8
8. Tussenkomst van de heer Marc Van der Poorten 8

III. Antwoorden van de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands beleid 9

1. Continuïteit 9
2. Publiek-private samenwerking 9
3. Aantal in aanmerking komende steden 9
4. Samenstelling en objectiviteit van de jury 9
5. Beschikbare middelen 9
6. Bewonersparticipatie 9
7. Kadastraal inkomen en stedenbeleid 10

IV. Artikelsgewijze bespreking 10

V. Eindstemming 12

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE 13

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid besprak op 11 december 2001, 8 januari en 19 februari 2002 het ontwerp van decreet houdende de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Buitenlands Beleid en Ambtenarenzaken

1. Doelstelling van het ontwerp van decreet

De minister verklaart dat stadsvernieuwing een van de beleidsaccenten was van het Stedenbeleid in het Vlaams regeerakkoord. Het was de bedoeling om naast het Sociaal Impulsfonds steden te ondersteunen bij het opzetten en uitvoeren van grotere infrastructuurprojecten, die betrekking hebben op het openbaar domein en de huisvesting. Het regeerakkoord voorzag ook dat deze projecten in een publiek-private samenwerking dienden te worden opgezet. Het voorliggende ontwerp van decreet is het instrument waarmee men aan die ondersteuning van de steden vorm wenst te geven.

De nood aan ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten is volgens de minister groot. Als men wat verder kijkt dan de commerciële en toeristische trekpleisters van de steden, wordt men al snel geconfronteerd met sites waar leegstand en verkrotting welig tieren. Die leegstand en verkrotting slaat zowel op het woningbestand als op industriële panden. Leegstand en verkrotting gaat ook dikwijls gepaard met een verwaarloosd openbaar domein. Op die manier hebben zich doorheen de jaren echte stadskankers ontwikkeld. Meestal zijn het concentratieplaatsen van achterstelling, armoede, en daardoor ook van terechte onvrede. De overheid mag dergelijke situaties niet tolereren. Het aanpakken van die stadskankers is immers een publieke opdracht. Het voorliggend ontwerp van decreet zou daartoe een aanzet moeten geven.

2. In aanmerking komende steden

Het voorliggende ontwerp van decreet richt geen stadsvernieuwingsfonds als dusdanig op. Wel wordt voorzien in ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten die kunnen ingediend worden door de grootsteden Antwerpen en Gent, elf regionale steden (Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout) en nog eenentwintig provinciale steden. Tegen het advies van de Raad van State in is de minister van oordeel dat ook voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, via de Vlaamse Gemeenschapscommissie, projecten kunnen worden ingediend. De Vlaamse regering mikt namelijk op totaalprojecten die verschillende functies kunnen omvatten, waaronder investeringen in gemeenschapsmateries. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan inrichting van sport- en culturele infrastructuur of uitbouw van welzijnsinfrastructuur in wijken en buurten. In die zin moet ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie over de mogelijkheid beschikken om projecten in te dienen. Die projecten moeten aan dezelfde voorwaarden voldoen, zij het dat de ondersteuning vanuit de Vlaamse regering zich zal beperken tot die onderdelen van het project die onder de gemeenschapsmateries vallen.

3. Criteria voor de beoordeling van projecten

De projecten worden aan strenge criteria onderworpen. Enkel projecten die kunnen garanderen dat ze voor een forse verandering kunnen zorgen, komen in aanmerking. Het moet dus gaan om projecten die een hefboomfunctie hebben in een buurt of een wijk en voor een nieuwe dynamiek kunnen zorgen.

Tevens moet het om multifunctionele en duurzame projecten gaan. Dit houdt in dat ze een mix aan maatregelen moeten voorstellen, waarbij enerzijds het wonen, recreëren, winkelen en werken, maar anderzijds ook de inrichting van het publieke domein en de groene ruimte wordt aangepakt.

Dat houdt in dat men van de indienende steden verwacht dat ze een deugdelijke analyse kunnen voorleggen en een strategische visie op het beoogde stadsdeel, die aangeeft hoe men het hefboomeffect zal trachten te realiseren.

4. Inbreng van de private sector

De minister meent dat de overheid dergelijke projecten niet alleen aankan. Een inbreng van de privé-sector is dus noodzakelijk om dergelijke kankers met meer kans op slagen aan te pakken. Volgens de minister is een minimale inbreng van dertig procent door de privé ook een minimale garantie dat het project echt succes kan hebben.

Uit contacten met de steden is immers gebleken dat het juist op dit punt misloopt. Met de beste bedoelingen zetten steden grootse projecten op, zijn

ze zelf bereid tot zware investeringen, maar vinden ze geen partners om het project mee te realiseren of om een deel op zich te nemen. De publiek-private samenwerking die men met dit decreet wil stimuleren heeft dan ook niet alleen de bedoeling privé geld aan te trekken. Dat is uiteraard welkom, maar de hoofdbedoeling is gebruik te maken van de knowhow die in de private sector aanwezig is.

De minister verwacht daarom dat de privé-sector van bij de conceptfase bij het project betrokken wordt. Al te dikwijls moet men vaststellen dat de privé-sector geen interesse meer heeft als ze het concept zelf niet mee kan sturen. Uiteraard moet de overheid zeer alert blijven en ervoor zorgen dat niet enkel de economische en financiële rendabiliteit van het project primeert. Het maatschappelijk effect en de maatschappelijke meerwaarde moeten volgens de minister centraal staan. Vandaar dat de regiefunctie centraal bij de stad wordt gelegd.

5. Participatie van bewoners

De minister stelt dat de ingrijpende projecten die men wenst te stimuleren ook niet kunnen zonder een nauwe betrokkenheid van buurtbewoners en maatschappelijke groepen, die in de steden actief zijn. Actieve participatie kan de slaagkansen van de projecten alleen maar verhogen. Daarbij dient extra aandacht te gaan naar mogelijke verdringingseffecten die aan de realisatie kunnen verbonden zijn. Het heeft weinig zin de problemen van de ene buurt naar de andere te verplaatsen.

6. Middelen voor de stadsvernieuwingsprojecten

De minister is er zich van bewust dat heel wat steden projecten voor ogen hebben die kunnen passen in de vooropgestelde doelstellingen en criteria. Hij erkent dat het budget van 1 miljard frank dat vandaag ter beschikking staat, gezien de doelstellingen en criteria, eerder beperkt te noemen is. De Vlaamse regering wil hoe dan ook vermijden dat de middelen al te zeer versnipperd zouden worden over een groot aantal projecten. Men mikt daarom op een beperkt aantal projecten maar met een zo groot mogelijk effect.

Via deze projectsubsidiëring wil men op korte termijn ook realisaties garanderen. Daarom wordt bij de beoordeling van de ingediende projecten ook rekening gehouden met de uitvoerbaarheid van het project en de timing. De uitvoerbaarheid heeft betrekking op garanties om binnen een realistische timing over de nodige vergunningen te beschikken om het project te realiseren. Het lijkt de minister dan ook aangewezen dat die projecten voorrang krijgen die zowel qua visie, timing als vergunningen verder staan dan andere.

7. Beoordeling van de projecten

De projecten worden beoordeeld door een gemengde jury, samengesteld uit vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en externe experten. De jury beoordeelt de ingediende projecten, maakt een rangordening op en legt die voor aan de Vlaamse regering, die uiteindelijk zal beslissen.

Wat de concrete uitvoering betreft, meldt de minister dat twee fases worden voorzien in het toewijzen van de subsidies aan projecten. Op die manier worden de steden niet nodeloos belast. In een eerste fase kunnen steden een conceptnota indienen waarin ze een mogelijk project voorstellen. Die nota dient het totaalkarakter en de multifunctionaliteit van het project toe te lichten, en de achterliggende strategische visie en vooral het beoogde hefboomeffect en de samenwerking met de private sector aan te geven. Ook de realisatiegraad dient te worden ingeschat.

Op basis van de conceptnota's legt de jury een voorstel van shortlist van projecten aan de Vlaamse regering voor. Het aantal projecten op de shortlist is afhankelijk van bovenvermelde selectiecriteria en het beschikbaar budget. De selectie zal uiteindelijk gebeuren op basis van een gedetailleerd dossier.

De minister hoopt dat het Vlaams Parlement zich vrij snel akkoord kan verklaren met het voorliggende ontwerp, zodat de Vlaamse regering nog voor het einde van volgend jaar de eerste projecten zal kunnen toewijzen.

II. Algemene bespreking

1. Tussenkomst van de heer Bart De Smet

De heer Bart De Smet verklaart dat dit ontwerp van decreet de bijzondere aandacht geniet van de CD&V-fractie. Het ontwerp van decreet is immers het eerste project van de huidige Vlaamse regering om een stedenbeleid vorm te geven. De spreker betreurt dat er geen echt stadsvernieuwingsfonds wordt opgericht. De ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten zal immers gefinancierd worden ten laste van het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven. De vraag stelt zich dan welke garanties er zijn dat

dit initiatief over een langere termijn bestendigd kan worden.

Het ontwerp van decreet opent mogelijkheden voor een publiek-private samenwerking (PPS). PPS wordt door deze regering vaak vermeld als een alternatief instrument om te verhelpen aan de beperkte budgettaire mogelijkheden. In dat kader zouden ook stadsvernieuwingsprojecten kunnen worden gefinancierd. Hoe zal dat echter in de praktijk moeten verlopen ? Zullen er samenwerkingsvormen worden uitgetekend ? Hoever zal het engagement van de private partners reiken ? Welke zijn met andere woorden de modaliteiten van een publiek-private samenwerking ?

De heer Bart De Smet vindt de betrokkenheid van de buurtbewoners bij stadsvernieuwingsprojecten heel belangrijk. Zijn fractie zal daarom een amendement indienen om die bewonersparticipatie te versterken. In het verleden werden de wijkbewoners immers niet of onvoldoende betrokken bij de projecten. Als een wijk wordt opgewaardeerd kan het gebeuren dat de kosten van het wonen in die buurt te hoog oplopen, waardoor de oorspronkelijke buurtbewoners dreigen te moeten verhuizen. Als men de buurtbewoners van bij de aanvang bij het project betrekt, hebben zij de mogelijkheid om zelf een inbreng te hebben en kunnen zij zelf wijzen op eventuele verdringingseffecten.

De CD&V-fractie betreurt dat in totaal 34 steden en gemeenten projecten kunnen indienen. Oorspronkelijk werd er nog gedacht aan 13 steden en gemeenten. Door de uitbreiding van het aantal steden en gemeenten dreigt de hefboomfunctie van een stadsvernieuwingsproject verloren te gaan. De middelen worden dan immers versnipperd. Daarom werd een amendement ingediend om het aantal in aanmerking komende steden en gemeenten opnieuw tot 13 te beperken. Binnen die 13 steden zou men zich bovendien moeten concentreren op die wijken waar de nood het hoogst is. Het moet de bedoeling zijn om de impulsen op die plaatsen te geven waar dat het meest nodig is.

De spreker heeft ten slotte bedenkingen bij de objectiviteit van de jury die de ingediende projecten zal moeten beoordelen. De uitbreiding van het aantal in aanmerking komende steden en gemeenten doet hem vermoeden dat er achter de schermen heel wat wordt gelobbyd. Hoe zal de objectieve werking van de jury worden gewaarborgd ?

2. Tussenkomst van de heer Marcel Logist

De heer Marcel Logist verklaart dat dit ontwerp van decreet door de sp·a-fractie in het algemeen als zeer positief wordt beoordeeld. De steden kampen inderdaad met grote problemen op diverse vlakken. Met het Sociaal Impulsfonds werd een aanvang gemaakt met het aanpakken van de stedelijke problemen. De geleverde inspanningen op dat vlak moeten worden voortgezet en moeten over een langere periode gespreid worden om een blijvend effect te hebben.

De spreker staat wel kritisch tegenover het feit dat er slechts 25 miljoen euro (één miljard frank) ter beschikking staat, wat gelet op de grote noden een beperkt bedrag is. Hoe gaat die som aangewend worden ? Zal er een maximum betoelaagbaar bedrag per project worden vastgesteld ? Zullen de grootsteden slechts één project of meerdere kunnen indienen ?

De heer Logist stelt vast dat, om een subsidie te krijgen, men eerst een project met de privé-sector moet hebben uitgewerkt. De kans dat een project niet wordt betoelaagd is echter reëel gezien het beperkte bedrag en het groot aantal gegadigden. Er zal dus veel energie kruipen in het uitwerken van projecten waar achteraf niets mee kan gebeuren. Dat is noch voor de betrokken steden noch voor de privé-sector stimulerend.

De spreker vraagt dat er nog andere maatregelen worden uitgewerkt voor de steden, en dat eventueel in overleg met de federale regering. Hij denkt hierbij in de eerste plaats aan de kadastrale inkomens van de huizen die in de steden gelegen zijn. Het kadastraal inkomen van een klein huisje in de stad bevindt zich vaak op hetzelfde niveau als het kadastraal inkomen van een groot huis in de groene gordel rond de stad. Dat moet dringend worden aangepakt, want anders blijft de stad voortdurend gehandicapt in vergelijking met het platteland. Het is juist in de stad dat de kadastrale inkomens het kleinst zouden moeten zijn. Stadsrenovatie kan bovendien perverse effecten teweegbrengen, want wanneer een buurt gerenoveerd wordt stijgen er de kadastrale inkomens. Via hogere kadastrale inkomens moeten de buurtbewoners dus financieel opdraaien voor de herwaardering van hun buurt. In welke mate zal ook dit probleem worden aangepakt ?

3. Tussenkomst van de heer Jo Vermeulen

Het verheugt de heer Vermeulen dat dit ontwerp van decreet eindelijk in bespreking kan worden ge-

nomen, zodat er werk kan worden gemaakt van de stadsvernieuwing. Hij merkt op dat dit ontwerp de eerste uiting is van het belang dat de Vlaamse regering hecht aan de stad. De aandacht voor stedelijkheid was aanvankelijk nogal aarzelend, maar met dit ontwerp van decreet lijkt het ijs gebroken. Allicht zullen er in de nabije toekomst nog enkele initiatieven volgen, zoals de oprichting van een stedenfonds en de hervorming van het Gemeentefonds, waarin een aantal stedelijke criteria zullen worden ingebracht.

De spreker vindt het positief dat men via dit ontwerp de stadskankers wil aanpakken. De steden beschikken niet altijd over de financiële mogelijkheden om die weg te werken, met alle gevolgen van dien. Van belang is bovendien dat het moet gaan om totaalprojecten, waarbij rekening wordt gehouden met sociale en ruimtelijke criteria maar ook met de betrokkenheid van de bewoners. Een nieuw gegeven is dat er via de PPS-formule met verschillende partners moet worden gewerkt. In dat kader is het belangrijk dat de stad de regiefunctie in handen houdt. De heer Vermeulen onderstreept verder het belang van het maatschappelijk draagvlak voor een stadsvernieuwingsproject en het maatschappelijk belang dat een project voor de wijk moet hebben.

In het kader van dit decreet wordt er gewerkt met een projectenpot – het is dan ook slechts één van de middelen om een stedenbeleid vorm te geven. Het gaat wel om een beperkt budget. Daarom moet men erover waken dat de middelen niet te veel worden versnipperd. In dat verband is een belangrijke taak voor de jury weggelegd. Die jury zal bij de beoordeling verschillende aspecten van een project in ogenschouw moeten nemen en erop moeten toezien dat er een keuze wordt gemaakt voor een beperkt aantal aanvragen, zodat de middelen niet over talloze projecten worden uitgesmeerd.

De spreker vindt het ook belangrijk dat er in twee fasen zal worden gewerkt. Anders bestaat inderdaad het gevaar dat men veel energie moet steken in projecten die niet kunnen worden gerealiseerd. Er moet een evenwicht zijn tussen de energie die men besteedt aan het opzetten van een project en het resultaat dat eruit komt.

Ten slotte vraagt ook de heer Vermeulen op welke manier er zal worden gezorgd voor een bestendiging van dit initiatief.

4. Tussenkomst van de heer Dirk de Cock

De heer De Cock citeert een Duits spreekwoord dat vrij vertaald betekent : “Het wachten kruidt de vervulling”. Hiermee wil hij aangeven dat hij positief staat tegenover het voorliggende ontwerp van decreet, dat de stadskankers grondig en gecoördineerd wil aanpakken.

De spreker meent dat het PPS-gegeven op de juiste manier in dit ontwerp is ingeschreven. Hij is ook van oordeel dat het aanstellen van een jury een garantie is dat de vooropgestelde parameters op een objectieve manier zullen worden beoordeeld. De spreker hoopt dat het ontwerp van decreet zo snel mogelijk kan worden goedgekeurd zodat de strijd tegen de stadskankers kan worden aangevat. Hij ziet het ontwerp als een opstartfase van de wedstrijd tegen de stadskankers, al zal die wedstrijd allicht op verlengingen uitdraaien. Verder benadrukt hij het belang van het maatschappelijke draagvlak en de democratische inspraak bij het ontwerpen van projecten. Die accenten krijgen in het ontwerp van decreet terecht ruime aandacht. De maatschappelijke participatie mag echter niet verhinderen dat men binnen een redelijke termijn tot een beslissing komt. Als kritische bedenking merkt de spreker ten slotte op dat het grote aantal in aanmerking komende steden enigszins onevenredig is aan het voorziene bedrag van 25 miljoen euro.

5. Tussenkomst van de heer Jan Penris

De heer Penris verklaart dat zijn fractie alle initiatieven steunt die de verbetering van de leefkwaliteit in de steden helpt bevorderen. Het voorliggende ontwerp wil op een constructieve manier trachten te verhelpen aan de problematiek van de stadskankers. Mensen ontvluchten de steden omdat die in vele gevallen te onveilig en ontoegankelijk zijn geworden, omdat met andere woorden de leefkwaliteit in de stadsomgeving niet langer als aangenaam wordt ervaren. Projecten die ertoe bijdragen om die ervaring terug positiever te maken, genieten dan ook de steun van de spreker en zijn fractie.

De spreker staat ook positief tegenover het voornemen om de schaarse middelen niet te zeer te versnipperen. De amendementen die ingediend werden om de versnippering nog meer te beperken, zullen dan ook gesteund worden door het Vlaams Blok. Ten slotte vindt de spreker het belangrijk dat het moet gaan om een totaalproject, zodat de middelen niet moeten worden uitgesmeerd over verschillende kleinere projecten in één stad. In Antwerpen bijvoorbeeld zijn er wel veel zogenaamde SIF-pleintjes, maar grotere gehelen worden niet in

hun totaliteit aangepakt. Om stadskankers tegen te gaan is dat nochtans belangrijk.

6. Tussenkomst van de heer Dirk Holemans

De heer Holemans stelt vast dat alle fracties het blijkbaar eens zijn over de noodzaak van dit ontwerp van decreet. De doelstelling ervan is om de stadskankers te bestrijden en de leefbaarheid in de steden te verhogen. De spreker ziet slechts gedeeltelijk een verband tussen de stadsvlucht en sociale problemen in de stad, zoals aangehaald door de vorige spreker. Als er problemen zijn in een stad ontstaat er inderdaad een stadsvlucht, maar het gaat dan om mensen of gezinnen die het zich financieel kunnen veroorloven om in de rand te gaan wonen. Door het vertrek van die groepen worden de problemen van de stad, bijvoorbeeld inzake gebrekkige huisvesting, er niet minder op.

De spreker kondigt een aantal amendementen aan. Die hebben tot doel de geest van het decreet, zoals verwoord door de minister, nog te versterken. Op die manier worden er meer garanties ingebouwd om de doelstellingen van het decreet te halen. Bovendien moeten zij voorzien in een duidelijk toetsingskader, waardoor het parlement beter zijn controlefunctie zal kunnen uitoefenen over de vraag hoe de middelen zijn gespendeerd en aangewend.

7. Tussenkomst van de heer Herman De Loor

De heer De Loor verklaart dat hij de positieve tussenkomst van de heer Logist over dit ontwerp van decreet volledig onderschrijft. De beperkte beschikbare middelen moeten worden aangewend daar waar de nood het grootst is. Het is duidelijk dat de verloedering en achterstelling in de steden veel groter is dan in kleinere gemeenten. In die zin kan de spreker persoonlijk het aangekondigde amendement bijtreden om het aantal in aanmerking komende steden te beperken tot 13 in plaats van de huidige 34.

De spreker wil wel uiting geven aan enkele kritische bedenkingen, die werden geformuleerd in de raad van bestuur van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), waarvan hij zelf deel uitmaakt, maar die door de spreker persoonlijk niet worden onderschreven. Als er middelen ter beschikking komen, is het logisch dat iedereen graag langs de kassa passeert. In de VVSG beweren sommigen dat er in het verleden al veel (federale én Vlaamse) middelen zijn gegaan naar de steden Antwerpen en Gent en die steden komen nu opnieuw in aanmerking voor de 25 miljoen euro. De VVSG benadrukt dat er ook heel wat kleinere steden en gemeenten zijn waar de verloedering en achterstelling vergevorderd is en waar er zich initiatieven opdringen om het openbaar domein aan te pakken.

8. Tussenkomst van de heer Marc Van der Poorten

De heer Van der Poorten is van oordeel dat met dit decreet niet de nodige impulsen zullen kunnen worden gegeven om de problemen in de steden aan te pakken. Hij vreest dat veel gemeenten en steden op de eerste rij zullen staan om aanspraak te maken op de middelen. Dat zal aanleiding geven tot een versnippering van de middelen.

De spreker betreurt dat er werd geopteerd voor een projectmatige aanpak. Hij vraagt zich eveneens af hoe men de continuïteit zal kunnen waarborgen. De spreker is voorstander van een integraal beleid, maar met het voorliggende ontwerp dreigt het beleid zich te beperken tot projectmatige en eenmalige impulsen. Weliswaar kunnen alle beetjes helpen maar men kan dit moeilijk een integraal beleid noemen.

De heer Van der Poorten pleit veeleer voor een instrument als de vroegere herwaarderingsgebieden, waarbij men ook van een projectmatige aanpak uitging. Daarvoor kwamen toen alle gemeenten in aanmerking. De spreker vindt dat het beleid een keuze moet maken : ofwel brengt men het aantal in aanmerking komende steden terug tot 13 of zelfs minder, ofwel breidt men dat aantal uit tot alle Vlaamse gemeenten.

De spreker stelt ten slotte vast dat de Vlaamse overheid in het kader van het ruimtelijk beleid is overgegaan tot een categorisering van de steden. Dat heeft aanleiding gegeven tot een indeling van de steden in grootsteden, regionale steden, centrumsteden en kleinstedelijke gebieden. Die indeling is ruimer dan het aanduiden van een bepaalde stad. Ze omvat bijvoorbeeld ook aanpalende gemeenten die bij een stedelijk gebied behoren. In dit ontwerp van decreet wordt echter geen link gelegd met die indeling. Het gevolg hiervan is dat verstedelijkte gemeenten die aanleunen bij een stad niet voor de projecten in aanmerking kunnen komen.

III. Antwoorden van de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands beleid

1. Continuïteit

De minister stelt vast dat de commissieleden in het algemeen achter het idee staan om impulsen te geven aan de stadsvernieuwing en om de stadskankers weg te werken. Essentieel is de vraag naar de bestendigheid en continuïteit van dit instrument. Naar de persoonlijke overtuiging van de minister is het een instrument dat langere tijd moet meegaan. Dat is ook zo voorzien in het Vlaams regeerakkoord. De minister stelt voor af te wachten wat dit decreet op het terrein zal teweegbrengen, om vervolgens tot een verlenging over te gaan als blijkt dat het om een efficiënt instrument gaat. Het parlement zal overigens zelf initiatieven kunnen nemen om het instrument van de stadsvernieuwing te verlengen.

2. Publiek-private samenwerking

De minister erkent dat men in Vlaanderen nog maar weinig ervaring heeft met de publiek-private samenwerking. De modaliteiten van die samenwerking zullen moeten worden vastgelegd in afdwingbare overeenkomsten tussen de publieke en de private sector. Die samenwerking moet overigens niet noodzakelijk slaan op het geheel van een project. De samenwerking kan ook beperkt zijn tot delen van het project. In ieder geval is de basisregel dat de samenwerking tenminste op eenderde van het projectmatige betrekking moet hebben. Er wordt geen maximale limiet vastgesteld. Dat betekent dat de private inbreng tot bijvoorbeeld 80% kan oplopen. De voorwaarde is wel dat het project door de jury op zijn merites wordt beoordeeld en dat het wordt goedgekeurd. De minister is van oordeel dat de inbreng van de private sector mee de sterkte van het project zal uitmaken en de slaagkansen van het project verhoogt.

3. Aantal in aanmerking komende steden

De minister stelt dat er aanvankelijk werd uitgegaan van een beperkter aantal steden. Na overleg is men tot een politieke eindbeslissing gekomen en de minister wil hier niet op terugkomen. Er werd een link gelegd met de in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen afgebakende steden. Men kan betreuren dat er uiteindelijk te veel steden in aanmerking komen, maar daartegenover staat dat bijvoorbeeld het VVSG vindt dat er zich ook in kleinere gemeenten initiatieven opdringen om achterstand en verloedering weg te werken. De minister bespeurt in het standpunt van de VVSG wel tegenstrijdigheden, want de vereniging is ook van oordeel dat de middelen goed gebruikt en niet te veel versnipperd mogen worden.

Op de vraag waarom er niet werd geopteerd voor een herwaarderingsfonds waarop alle gemeenten een beroep kunnen doen, antwoordt de minister dat er een politieke keuze diende te worden gemaakt. Hij merkt op dat de Vlaamse regering het stedenbeleid belangrijk vindt, hetgeen ook blijkt uit het regeerakkoord. Hij hoopt dat met het voorgestelde instrument althans gedeeltelijke oplossingen voor de stadsvernieuwing kunnen worden aangereikt.

De minister wil de weerhouden steden en gemeenten de kans geven een globaal en multifunctioneel project in te dienen. De jury zal de projecten vervolgens beoordelen.

4. Samenstelling en objectiviteit van de jury

De minister is van oordeel dat de samenstelling van de jury een waarborg is voor de objectieve beoordeling van de ingediende projecten. In de jury is er een wetenschappelijke inbreng en daarnaast is de Vlaamse bouwmeester erin vertegenwoordigd. Tevens zal aan alle betrokken administraties een advies worden gevraagd.

5. Beschikbare middelen

De minister erkent dat het bedrag van 25 miljoen euro eerder beperkt is. Hij benadrukt echter dat de voorgestelde werkwijze een proefgegeven is. Met het beschikbare bedrag kan worden uitgetest of het gaat om een goed instrument om de stadsvernieuwing aan te pakken. De minister laat in het midden of er in de toekomst nog extra middelen kunnen bijkomen. Hij verwijst verder naar het voornemen om een echt stedenfonds op te richten. Hiertoe zal een ontwerp van decreet worden ingediend.

6. Bewonersparticipatie

De minister stelt dat de stadsvernieuwing geen instrument mag zijn waardoor oorspronkelijke bewoners uit hun buurt of stad zouden worden verjaagd ingevolge een toegenomen kostprijs van het wonen in een opgewaardeerde buurt. De minister kan zich dan ook vinden in de ingediende amendementen

die tot doel hebben de betrokkenheid van de buurtbewoners te verhogen.

7. Kadastraal inkomen en stedenbeleid

De minister vindt de opmerking in verband met de (te) hoge kadastrale inkomens in de steden volkomen terecht. Totaal verkommerde stadswoningen hebben een hoog kadastraal inkomen terwijl riante woningen in het landelijk gebied een laag kadastraal inkomen hebben. Dat gegeven beantwoordt niet meer aan de sturingsfunctie die de overheid moet hebben naar de stad en het landelijk gebied. Het gaat hier echter over een zuiver federale materie. Er zijn daarover al eens gesprekken geweest met de federale minister bevoegd voor het grotestedenbeleid, de heer Charles Picqué. De minister wil die kwestie opnieuw ter sprake brengen tijdens een volgend overleg met de federale regering.

IV. Artikelsgewijze bespreking

Artikelen 1 en 2

Op deze artikelen worden er geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 3

Een amendement voorgesteld door de heer Bart De Smet en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe dit artikel te vervangen (*Parl. St*. Vl. Parl. 2001-2002, nr. 930/3, amendement nr. 4). De heer *Bart de Smet* verklaart dat dit amendement tot doel heeft het aantal in aanmerking komende steden te beperken, zodat de beperkte beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk kunnen worden aangewend. Door een te grote versnippering van middelen dreigt immers de hefboomfunctie van dit initiatief verloren te gaan.

De heer *Dirk Holemans* verklaart ook niet gelukkig te zijn met de uitbreiding van het aantal in aanmerking komende steden. Die uitbreiding is er gekomen op basis van de criteria van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Men kan zich de vraag stellen waarom een rijke gemeente als Knokke-Heist in aanmerking moet komen. De spreker is echter gerustgesteld door de verklaringen van de minister dat er geen versnippering mag optreden en dat het om grote projecten moet gaan. Op basis van de criteria en de meerwaarde die de projecten kunnen realiseren in grootsteden, is de spreker van oordeel dat de uitbreiding van het aantal steden er niet toe zal leiden dat grote stadskankers in steden niet zouden worden weerhouden. Hij merkt nog op dat er ook op andere plaatsen noden bestaan, maar dat de nood in de grootsteden toch het grootst is.

De heer *Jan Penris* verklaart dit amendement te willen steunen omdat het een manier is om de versnippering tegen te gaan.

De *minister* vraagt de in het ontwerp van decreet vervatte tekst te behouden. Hij stelt geen voorkeur te hebben voor de ene of de andere stad. Hij meent wel te weten dat bijvoorbeeld een kleinere stad als Ronse met grote problemen worstelt en in die zin in aanmerking moet kunnen komen. Het feit dat Knokke-Heist in aanmerking komt wekt allicht verwondering, maar op basis van de criteria is het duidelijk dat het om grote projecten moet gaan die passen in een globaal gegeven.

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 6.

Artikel 3 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen.

Artikel 4

Een amendement voorgesteld door de heren Dirk Holemans, Dirk De Cock, mevrouw Dominique Guns en de heer Dany Vandenbossche strekt ertoe aan dit artikel een zin toe te voegen (*Parl. St*. Vl. Parl. 2001-2002, nr. 930/2, amendement nr. 1). De heer *Dirk Holemans* wil met dit amendement benadrukken dat de projecten een hefboomfunctie moeten hebben voor het betrokken stadsdeel en dat de algemene leefkwaliteit van het stadsdeel er wezenlijk moet door verhogen. Het begrip ‘algemene leefkwaliteit’ is veel ruimer dan de ‘kwaliteit van de fysieke omgeving’.

De heer *Jan Penris* verklaart dat zijn fractie dit amendement niet zal steunen omdat het allerlei subjectieve elementen inbrengt, zoals de belevingswaarde of toekomstwaarde, die de beoordeling van de projecten door de jury enkel moeilijker zal maken. De spreker meent dat de oorspronkelijke tekst voldoende duidelijk was.

De heer *Marc Van der Poorten* staat in principe achter het amendement omdat het goed weergeeft wat de essentie zou moeten zijn inzake de stadsvernieuwing. Omdat de meerderheid een onbegrensd vertrouwen lijkt te hebben in de jury, zou het amendement echter overbodig moeten zijn. Daarom zal de CD&V-fractie zich bij de stemming over het amendement onthouden.

Een amendement voorgesteld door mevrouw Dominique Guns, de heren Dany Vandenbossche, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een tweede lid toe te voegen, waardoor wordt verduidelijkt dat de door de Vlaamse Gemeenschapscommissie in te dienen projecten moeten kaderen in de haar toegekende gemeenschapsbevoegdheden (*Parl. St.* Vl. Parl. 2001-2002, nr. 930/4, amendement nr. 7). De heer *Dirk Holemans* verklaart dat men met dit amendement ingaat op bedenkingen van de Raad van State.

Amendement nr. 1 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 7 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het geamendeerde artikel 4 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 5

Een amendement voorgesteld door de heren Dirk Holemans, Dirk De Cock, mevrouw Dominique Guns en de heer Dany Vandenbossche strekt ertoe een 2°bis in te voegen (*Parl. St.* Vl. Parl. 2001-2002, nr. 930/2, amendement nr. 2). De heer *Dirk Holemans* verklaart dat de indieners met dit amendement de participatie en betrokkenheid van de buurtbewoners willen versterken. In het verleden werden er te vaak infrastructuuringrepen gedaan zonder dat men de buurtbewoners daarbij vooraf betrokken of daarover geïnformeerd heeft. Men moet de participatie van de bevolking reeds in de conceptiefase garanderen. De wijkbewoners zijn trouwens de beste ervaringsdeskundigen en kunnen daardoor aangeven hoe een project nog kan worden verbeterd.

Het amendement voorgesteld door de heer Bart De Smet en mevrouw Veerle Heeren (*Parl. St.* Vl. Parl. 2001-2002, nr. 930/3, amendement nr. 5) wordt ingetrokken. De heer *Bart De Smet* verklaart dat het amendement van de meerderheid inzake de betrokkenheid van de buurtbewoners verder gaat en dat zijn fractie dat amendement zal steunen.

De heer *Jan Penris* betreurt dat het CD&V-amendement wordt ingetrokken. Weliswaar onderschrijft hij de filosofie van de beide amendementen. Men mag inderdaad niet de fout maken de buurtbewoners niet bij belangrijke projecten te betrekken. De spreker heeft het echter moeilijk met het betrekken, naast de buurtbewoners, van zogenaamde 'maatschappelijke groepen' die in het betrokken stadsdeel actief zijn. Hij vraagt zich af wat die maatschappelijke groepen zijn. Zijn dat de lokale scoutsgroepen, de Socialistische Vooruitziende Vrouwen, … ? Hij vindt het begrip 'maatschappelijke groepen' met andere woorden te vaag en meent dat men zich moet beperken tot de echte buurtbewoners.

Een amendement voorgesteld door de heer Bart De Smet en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe in 4° de tweede zin te vervangen (*Parl. St.* Vl. Parl. 2001-2002, nr. 930/3, amendement nr. 6). De heer *Bart De Smet* verklaart dat men met dit amendement wil aangeven dat het aangewezen is om ook samen te werken met de op het terrein actieve actoren. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan de huisvestingsmaatschappijen, die via inbreidings- en kleinschalige nieuwbouwprojecten een wezenlijke bijdrage aan de stadsvernieuwing kunnen leveren.

De *minister* stelt dat het zeker mogelijk is om in het kader van de stadsvernieuwingsprojecten een samenwerking op te zetten met lokale en andere actoren. Hij verwijst ter illustratie naar de Europese Interreg-programma's, waarbij andere overheden ook een rol konden spelen bij de concrete invulling. Op zich is er geen probleem dat de lokale overheden in het decreet zouden worden vermeld. Door die lokale overheden te vermelden geeft men echter de indruk dat men andere overheden uitsluit, wat niet de bedoeling is. Men wil immers alle overheden die actief kunnen zijn inzake stadsvernieuwing de kans bieden om mee te werken.

De heer *Dirk Holemans* is van oordeel dat uit een goede lezing van het ontwerp van decreet blijkt dat het CD&V-amendement overbodig is. In de criteria opgenomen in 4° staat immers al dat samenwerking met andere overheden mogelijk is.

De heer *Jan Penris* kan die bedenking bijtreden en stelt dat zijn fractie het CD&V-amendement niet zal steunen. Hij vraagt of een samenwerking met een socialehuisvestingsmaatschappij dient beschouwd te worden als een samenwerking met de private sector.

De *minister* antwoordt dat socialehuisvestingsmaatschappijen verenigingen van privaat recht zijn.

Amendement nr. 2 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Amendement nr. 6 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 6

Een amendement voorgesteld door de heren Dirk Holemans, Dirk De Cock, mevrouw Dominique Guns en de heer Dany Vandenbossche strekt de eerste zin te vervangen (*Parl. St*. Vl. Parl. 2001-2002, nr. 930/2, amendement nr. 3). De heer *Dirk Holemans* verklaart dat de indieners met dit amendement willen verduidelijken dat de jury op een multidisciplinaire en gemengde wijze moet zijn samengesteld. Dat is nodig opdat de jury de projecten, die aan verschillende criteria moeten voldoen, deskundig zou kunnen beoordelen.

De heer *Jan Penris* vraagt zich af of het begrip 'gemengd' al niet voldoende het begrip 'multidisciplinair' inhoudt.

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 7 en 8

Op deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

V. Eindstemming

Het aldus geamendeerde ontwerp van decreet houdende ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

De verslaggever, *De voorzitter,*

Jo VERMEULEN Jan PENRIS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 en de artikelen 127, 128 en 129 van de Grondwet.

Artikel 2

Ten laste van het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven kunnen uitgaven voor stadsvernieuwing worden aangerekend ten bedrage van 1 miljard frank.

Artikel 3

Stadsvernieuwingsprojecten, die voldoen aan de criteria van artikel 5, kunnen worden ingediend door de grootsteden (Antwerpen en Gent), de regionale steden (Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout), de provinciale steden (Aarschot, Deinze, Dendermonde, Diest, Eeklo, Geel, Halle, Herentals, Ieper, Knokke-Heist, Lier, Lokeren, Mol, Oudenaarde, Ronse, Sint-Truiden, Tielt, Tienen, Tongeren, Vilvoorde en Waregem) en door de Vlaamse Gemeenschapscommissie, die optreedt als bevoegde instelling voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden voor het indienen van de projecten.

Artikel 4

Dit decreet beoogt de bovengenoemde steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie te stimuleren om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in een bepaald stadsdeel te verbeteren en op basis daarvan innoverende projecten te realiseren. De projecten dienen een hefboomfunctie te hebben voor het betrokken stadsdeel en de algemene leefkwaliteit ervan wezenlijk te verhogen.

Voor wat betreft de Vlaamse Gemeenschapscommissie dienen de projecten te kaderen in de haar toegekende bevoegdheden inzake gemeenschapsmaterie.

Artikel 5

De projecten worden beoordeeld op basis van de volgende criteria :

1° De projecten zijn totaalprojecten die verschillende functies omvatten. Ze richten zich op de multifunctionaliteit van een bepaald stadsdeel. De projecten hebben enerzijds betrekking op wonen, winkelen, recreëren en werken en anderzijds op de inrichting van het publieke domein en de groene ruimten.

2° Er ligt een deugdelijke analyse aan de grondslag van de projecten, die resulteert in een strategische visie op het stadsdeel in kwestie.

3° Het project dient tot stand te komen in samenspraak met de buurtbewoners en maatschappelijke groepen, die in het betrokken stadsdeel actief zijn.

4° De projecten monden uit in structurele ingrepen en ze brengen zichtbare veranderingen teweeg in de fysische omgeving.

5° De steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie werken samen met de private sector en ze voorzien in cofinanciering. Ook samenwerking met andere overheden is mogelijk. De private sector brengt minimaal dertig procent van de middelen in. De regiefunctie van het ganse project ligt bij de steden.

6° Bij de beoordeling van de projecten wordt rekening gehouden met de vooropgestelde timing en de uitvoerbaarheid van het project.

Artikel 6

De projecten die steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie indienen, worden beoordeeld door een gemengde en multidisciplinaire jury. De jury bestaat uit vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en externe experten en geeft de Vlaamse regering advies.

De Vlaamse regering bepaalt de werkwijze en de samenstelling van deze jury.

Artikel 7

De door de Vlaamse regering goedgekeurde projecten monden uit in een overeenkomst tussen de Vlaamse regering en de stad of de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Artikel 8

De Vlaamse regering regelt de procedure voor de vastlegging en de uitbetaling van de subsidies.